

Izjava za javnost

Predlog rebalansa državnega proračuna in že sprejeti Okvir za pripravo proračunov sektorja država nakazujeta ekspanzivno in prociklično fiskalno politiko v letu 2019. Ta je po mnenju Fiskalnega sveta v trenutnih okoliščinah neustrezna. Ob predvidenem ohranjanju ugodnih gospodarskih razmer se bo namreč stanje javnih financ tako po oceni Fiskalnega sveta kot tudi Vlade RS strukturno poslabšalo. Pri tem ocenjujemo kot zaskrbljujoče, da bo predvsem z gospodarsko rastjo spodbujeno rast prihodkov spremljalo pretežno trajno povišanje izdatkov, ki hkrati ne bodo naslovili strukturnih izzivov javnih financ.

Vlada RS v januarja predloženih proračunskih dokumentih predvideva v letu 2019 povišanje izdatkov sektorja država za 1,13 mrd EUR glede na leto 2018. Takšna raven izdatkov je po mnenju Fiskalnega sveta določena v nasprotju z zakonodajo. Določila Zakona o fiskalnem pravilu bi bila namreč spoštovana ob povečanju celotnih izdatkov sektorja država za okoli 870 mio EUR, kar bi z izjemo lanskega leta predstavljalo najvišjo rast izdatkov po letu 2009. Fiskalna pravila v trenutnih razmerah tako zahtevajo le omejevanje prehitre rasti izdatkov in zagotovitev zadostnega nominalnega presežka za ohranitev strukturnega ravnotežja sektorja država, ki je bil v preteklih dveh letih že dosežen. Fiskalni svet ocenjuje, da s fiskalnimi pravili usklajeno povečanje izdatkov ne bi omejevalo vlade pri zasledovanju njenih ciljev, ampak bi bilo doseganje teh izvedeno na način, ki ne bi ogrožal srednjeročne vzdržnosti javnih financ in s tem blaginje prebivalstva na dolgi rok.

Zniževanje javnega dolga naj bi se letos nadaljevalo. Znova naj bi okrog polovico znižanja deleža javnega dolga v BDP prispevala predvidena rast nominalnega BDP in v znatni meri tudi prihodki od privatizacije. Fiskalni svet je prepričan, da trenutno krčenje dolga samo po sebi ni zadosten pogoj za zagotovitev dolgoročno vzdržnih javnih financ, medtem ko so strukturno vzdržne javne finance nujen pogoj za zniževanje dolga na daljši rok.

V zadnjih mesecih se povečujejo tveganja za občutnejšo upočasnitev gospodarske rasti v 2019 od napovedi, na katerih so osnovani proračunski dokumenti. V negotovem okolju bi morala vlada slediti načelu previdnosti pri načrtovanju tako javnofinančnih prihodkov kot tudi izdatkov. Spoštovanje načela previdnosti ob povečanju negativnih tveganj po oceni Fiskalnega sveta pomeni, da bi predvidena dejanska raven izdatkov zaostajala za maksimalno dovoljeno. Proračunski dokumenti pa nasprotno to mejo še presegajo.

Postopek priprave proračunskih dokumentov ponovno ne odraža zakonske zahteve po časovni usklajenosti njihovega sprejemanja in po srednjeročnem načrtovanju fiskalne politike. Predlog rebalansa državnega proračuna je bil namreč oblikovan šele dober mesec po sprejemu sprememb Okvira v Državnem zboru RS. Hkrati je bil Okvir znova spremenjen samo za eno leto, čeprav zakonodaja zahteva celovito spremembo za tekoče in prihodnja tri leta. To je po oceni Fiskalnega sveta problematično predvsem, ker so bili po oblikovanju vlade sprejeti ukrepi z javnofinančnimi posledicami tudi v prihodnjih letih. Fiskalni svet pričakuje, da bo vlada ob pripravi Programa stabilnosti in Nacionalnega reformnega programa pomladi 2019 predstavila verodostojne in celovite proračunske načrte, ki bodo vodili k srednjeročno vzdržnim javnim financam.